

ENGETELO WA LESWINTSWA EKA XITEREKA LEXI YA KA EMAHLWENI

Tshwane, 27 Mawuwani 2022 – Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga (SARS) byi tshama byi tinyiketerile ku ololoxa xitereka lexi ya ka emahlweni na nhlango wa vatrhi. Tanihleswi ku burisaniweke hi kona eku sunguleni, SARS a yi bohi mpimanyeto wa yona, kambe yi tiseketela hi avelo wa timali ku suka eka Vutameri bya Timali ta Tiko. Hi le ka xiyimo lexi laha SARS yi nga sungula mijikajikisano na vatrhisani va vatrhi.

Endzhaku ko burisana na nhlango wa vatrhi, SARS yi endlile xiringanyeto xo fikelela ntwanano wa ximfumo hi ku landzelela milawu leyi landzelaka:

- i) Engetelo eka hinkwavo wa 1.5% eka vatrhi va nkarhi hinkwavo va yuniti yo popela, lowu nga ta tlhelerisiwa endzhaku ku ya eka Dzivamisoko 2022.
- ii) Leswi nga laha henhla swi le ka xipimelo xa leswaku:
  - a. Loko mijikajikisano ya sekithara ya mfumo hi ku anama yi ololoxiwa eka engetelo wa le henhla ka 1.5%, Vutameri bya Timali ta Tiko byi ta endla leswaku timali to engetelela ti va kona eka ntwanano wa ximfumo;
  - b. SARS yi ta leteriwa hi leswi, no tlhaviketa nyiketo wa yona eka vatrhi va yona leswaku va va eka xiyimo xo ringana;
- iii) Vutinyiketeri byo nghenelela no hetisisa leswi landzelaka eka Foramu yo Popela ya Rixaka (NBF) ya SARS:
  - a. Ndzinyanyeto wa Nkoka wa Vatrhi hi ku anama, lowu nga ta katsa tielemente ta swa timali na leti nga riki ta swa timali;
  - b. tiayitheme tin'wana leti andlariweke hi mihlangano enkarhini wa mijikajikisano.

Ntlhaviketo wutsongo eka xiringanyeto xa eka hinkwavo xa koteka hi mhaka ya mihlayiso ya mali leyi kombisiweke ku suka eka nhlwelo wa vugalachani ehenhla ka kungu ro sungula. Eka moya wa vuvonikeri na vutinyiketeri eka ku ololoxa nkwetlembetano, Vurhangeri bya SARS byi bohile ku avela timali leti hlayisiweke ku ya eka xiringanyeto xa miholo leyi engeteriweke.

Mavandla ma pfumerile leswaku mihlangano yi sungula phurosese yo lava matimba eka nyiketo lowu. Xitereka xi yimisiwile hi *Public Servants Association (PSA)* enkarhini lowu wa phurosese yo lava matimba, lokohilethelo *NEHAWU* yi nga vulangi ximfumo swikongomelo swa yona eka SARS.

SARS yi lemukile hi ku vilelea timhangu leti nga hlanganiki to hambanahambana ta nchaviselo na madzolongana leswi endlaweke hi vatereki van'wana, naswona yi ta teka goza leri faneleke ehenhla ka vatereki lava tlulaka Nawu wa yona wa Matikhomelo, na/kumbe lava tluleke nawu.

SARS yi tiyisisa vutinyiketeri bya yona ku xixima mfanelo ya vatrhi yo tereka. Vatereki va hlanganisiwile hi swipimelo swa nawu swa vatrhi ku tirhisa mfanelo leyi hi ndlela yo rhula, no xixima timfanelo ta vatrhi lava hlawuleke ku tirha, ku katsa na vahakelaxibalo lava lavaka ku fikelela swiboho swa vona swa nawu.

SARS yi vekile matshalatshala ma xihatla ku hunguta nkucetelo wo biha eka vukorhokeri mikarhi hinkwayo. Hi khensa vahakelaxibalo eka ku lehisa ka vona timbilu enkarhini lowu wo tlhontlha, no tisola eka nhlwelo wun'wana na wun'wana eka swikombelo swa vukorhokeri. Hi kombela vahakelaxibalo na vaxavisi, hi mikarhi hinkwayo, ku papalata ku ya emarhavini ma SARS, kambe va ya emahlweni va burisana na SARS hi ku tirhisa tichanele ta hina to tipfuna hi wexe. Ntshukotshuko wa nhundzu ku suka eka tindhawu to nghena hi tona ta misava na lwandle ti ya emahlweni handle ka nkavanyeto.

SARS yi tshama yi twela vusiwana eka xirilo xa vaaki vo tala va Afrika-Dzonga, ku katsa na vatirhi va hina, lava hlanganaka na ku tikeriwa hi swa ikhonomi na mixavo leyi tlakukaka ya swakudya na mafurha. Hi tshama hi nkhensa vatirhi va SARS lava, eka nkarhi lowu, va hoxaka xandla eka ku humelela ka hina, na vutinyiketeri bya vona lebyi ya ka emahlweni ku phakela vukorhokeri bya nkoka eku seketeleni ka xileriso xa hina.

Ku kuma voxokoxoko ku ya mahlweni, u komberiwa ku tihlanganisa na SARSMedia@sars.gov.za